

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15, CELOLETNO DIN 60/ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTINO/ OGLASI PO CENIKU/ POSAMEZNA ŠTEVILKA PO DIN 150, POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNIŠTVO IN VPRAVA V VČITELJSKI TISKARNI/ROKOPIŠI SE NE VRAČAJO/ ANONIMNI DOPISI SE NE PRIOBČVATEJO/ POŠTINA PLACANA V COTOVINI TELEFON ŠTEV. 906.

Nacionalna vzgoja na naših srednjih šolah.

Dopis iz Trsta.

V tržaški »Edinosti« od 12. t. m. je bilo objavljeno naslednje

»**POSLANO**«:

Gospodu

Petru Udoviču

Trst.

Z ozirom na svoječasni nalog, ki sva ga prevzela s tovarišem Štolfo Josipom, da Te zastopava v Tvojem sporu z g. Leonom Pretnerjem, slušateljem tukajšnje univerze, Ti sporočam, da sva v smislu Tvojih navodil nasproti straniki predlagala razčiščenje spora potom častnega razsodišča. V toku dopisovanja sva končno dala gosp. Pretnerju Leonu rok, v katerem naj bi pristal na to častno razsodišče. Ta rok je potekel dne 10. t. m. ob 12. uri dopoldne in g. gosp. Leon Pretner sploh ni dal nobenega odgovora, iz česar sledi, da priznava svojo krivdo.

S tem je najina misija končana, kar Ti s tem javljam jaz sam, ker je tov. Štolfa začasno odsoten.

Trst, dne 11. julija 1925.

S tovariškimi pozdravi

Ivo Danec s. r.

Gospod

Pero Udovič

Trst.

Dragi tovariši!

Prejeli smo predpis pisma, ki ga Ti pisala Tvoja zastopnica, tovariša Ivo Danec in Josip Štolfa v zadevi z g. Leonom Pretnerjem ter jemljemo z veseljem na znanje resničnosti Tvojih trditvev ter pričam v Tvoji neomadeževani časti.

Trst, dne 11. julija 1925.

S tovariškimi pozdravi

Slov. akad. fer. društvo »Balkan« v Trstu.

Gotovo je šel marsikateri čitatelj »Edinosti« mimo tega »Poslanega«, ne da bi ga bil opazil, a kdor ga je čital, si je najbrž mislil: »Glej, Slovensko akademsko dijaštvo v Trstu se je poburšilo in rešuje svojo čast s — protokoli! Kaj ta nadebudna mladina nima drugega posla?« — Da se stvar ne bo umela tako in da se ne bo razlagala v škodo naših »Balkancev«, naj podamo tu nekoliko predgovin tega »protokola«, ki po kaže stvar v popolnoma drugačni luči.

Dogodek se je pripetil letošnjega meseca marca.

Slušatelj tržaški trgovinske univerze Pero Udovič, član akademičnega društva »Balkan« je prišel nekega dne na univerzo polagat izpite. V gumbnici je nosil znani znak »Balkana«, ki si je že pred dolgimi leti pridobil nekako domovinsko pravico na omenjenem zavodu. Bilo je sicer tuptam sporenkani — v predvojnih časih je prišlo celo do hudih spopadov — ali »Balkanec« so nosili svoj znak in vsaj resnejših sporov v zadnjih časih ni bilo zaradi njega. Šele letos so začeli fašistovski akademiki nekam postrani gledati »balkanski« znak in stvar se je čim dalje tem bolj poostrovala. Ko je dotičnega dne prišel Udovič na univerzo, ga je hipoma obkolila večja gneča fašistovskega dijaštva in zahtevala od njega, da sname znak, češ, da oni ne dopuščajo, da bi se nosil na italijanski univerzi znak akademičnega društva, ki je — jugoslovensko irendentistično!

Udovič, ki je krepak dečko in se ne ustraši izlepa takih groženj, si je zavaroval hrbet s tem, da je stopil k steni in je začel temeljito od-

govarjati. Poudarjal je med drugim, da akademično društvo »Balkan« ni irendentistično, da ima pravila potrjena od italijanske oblasti in je torej njegov obstoj popolnoma zakonit. V tem pa se oglasi nekdo, ki je stal nekoliko za gručo, ki je obkoljevala Udoviča:

— Da, da! Društvo »Balkan« je irendentistično! To vem dobro jaz, ki sem sam Slovenec!

Udovič je ostrmel ob tem nepričakovanom zahrbtnem naskoku, ali si je vendar takoj temeljito ogledal nesramnega denuncijanta, ki je svojo podlo denunciacijo še podkrepil s poudarjanjem svoje slovenske narodnosti. Poznal ga pa ni. Denuncijant je na tozadevni Udovičev poziv povedal, da ima šele en semester, kar je dalo Udoviču povod za pripombo, da je kaj takega, kakor se je zgodilo, pričakovati pač le od takega mladeniča. Tekom nadaljnega Udovičevega prekanja s fašisti, se je denuncijant izgubil, a Udovič je snel balkanski znak šele potem, ko se je prepričal, da je vseučiliški sekretariat v resnici prepovedal nošo »balkanskega« znaka na univerzi. Nekoliko dni pozneje so Udovičevi tovariši ugotovili, da je bil oni denuncijant — Leon Pretner, sin tržaškega slovenskega odvetnika dr. Mateja Pretnerja in svak tržaškega slovenskega odvetnika dr. Henrika Okretiča.

Resnica je, da se je v dr. Pretnerjevi družini svoječasno mnogo nemškutarilo in da so otroci tega slovenskega odvetnika zahajali v — šulferajnsko šolo, toda on sam je vedno veljal za dobrega Slovenca. Dasiravno politično ni nastopal, je vendar vedno sodeloval in še danes sodeluje pri raznih narodnih kulturnih društvih in jih gmotno podpiral ter jih tudi še danes podpira. Leon, najmlajši njegov sin, sedanj »revoltelaš«, pa je študiral gimnazijo v Jugoslaviji in je lanskega leta dovršil srednješolske študije na II. državni gimnaziji v Ljubljani. Njegovi sošolci pripovedujejo, da je bil izpočetka dober narodnjak, pozneje pa da je postal silno »pobožen«, ker se je popolnoma navzel nekakih klerikalno-boljševiških idej, ki so jih v zadnjih časih začeli s silno vnoemjiriti na ljubljanskih srednjih šolah razni klerikalni profesorji. Prežet s takimi idejami se je vrnil v Trst in njegov prvi čin v javnosti je bil, da je starijšega svojega slovenskega tovariša fašistom denunciral kot irendentista in denunciral edino društvo, v katerem se zbira naša primorska akademska omladina, za irendentistično, torej italijanski državi nevarno. To je storil sin tržaškega slovenskega odvetnika, absolvent ljubljanske II. državne gimnazije!

Človek se mora tu nehoti vprašati, odkod takemu mladiču, ki komaj stopa v svet, taka moralna pokvarjenost, taka efialtska, izdajniška duševnost?

Četudi razmere v družini, kar se tiče narodnega čuta, niso bile najčistejše, je vendar izključeno, da bi se bil takih misli navzel v družini. Kvečjemu bi se moglo reči, da vsled takih razmer ni bil posebno trden v narodnem prepričanju. Kar pa mu je nedostajalo od doma, bi mu bila morala dati šola. Jugoslovanska državna šola! Ali da! Na tej šoli je imel učitelje, katerim je nacionalizem — hudičevo delo, ki v svojem besnem sovraštvu proti vsemu, kar je jugoslovanskega, kar je v resnici nacionalnega, trgajo mladini iz srca čut za nacijo in jo navajajo k onemu mednarodnemu, ali še bolje, breznarodnemu črnuštvu, ki v svojem priležništvu z boljševisko protinardnostjo koti potem take denuncijantske izvržke,

take podle izdajice naroda in pošte njih njegovih sinov. Če kje je treba da država, oz. vlada z železno metlo očisti naše srednje šole vse tiste protinacionalne klerikalno - boljševiske zalege, ki se je v zadnjih letih razpasla po njih v neizmerno škodo našega jugoslovanskega naroda, naše države, vse naše nacionalne bodočnosti, ko nam vzgaja našo

mladino v Leone Pretnerje, ki zanašajo njen otrov celo preko meja naše države, med naše brate, da jim do smrti zastrupljajo življenje sužnje v tujem jarmu.

Take vzgoje naše mladine na naših šolah mora biti enkrat za vselej konec in Orjuna bo storila vse, kar je v njeni moči, da se čim prej uresniči ta njena zahteva!

RUDOLF ZIHERL.

Prijatelja nikdar več nazaj ne bo!

Zopet nam je ugrabila kruta usoda enega najboljših naših delavcev. Kot žrtev strahovite avtomobilske nesreče na Japrci je podlegel težkim ranam v petek 24. t. m. naš nepozabni brat Rudl, predsednik škofoješke Orjune. Sredi dela, poln energije in podvzetosti je legel k večnemu počitku on, ki počitka v življenju ni poznal.

Zalostno se je pomikal v soboto iz Ljubljane proti Škofji Loki voz s truplom brata Zihlerja, kjer ga je pred mestom sprejela v svoje varstvo četa Orjune, da ga spremi v tamošnji Sokolski dom na zadnje slovo.

V veliki dvorani je bila izpostavljena krsta obkrožena od orjunaško-sokolske častne straže in številnih praporov, njo samo pa sta pokrivala prapora Orjune in Sokola Škofje Loke, da ogrejeta zadnjikat truplo svojega predsednika in podstaroste. Komaj je minulo mesec dni, ko je brat Rudl isti prapor ob razvitu ponosno držal v svojih rokah, prisegajoč mu večno zvestobo, danes ga pokriva otrplega na zadnji poti.

Velike množice so jedva dobile prostora, da se poslove od ljubljene in spoštovanega moža. Prišli so njegovi prijatelji in znanci od blizu in daleč, da ga sprejmo na zadnji poti. Točno ob 18. uri je krenil žalobni sprevod na čelu godba jeseniškega Sokola proti pokojnikovemu domu, kjer se je poslovila zadnjič od ljubljene soproga njegova nesrečna, do smrti potrta žena. Turbno se je razlegala v srce segajoča žalostinka škofoješkega pevskega zbora in završila z **AI prijatelja nikdar več nazaj ne bo!** Samoten mu je ostal dom, zapuščen je ljubljena žena, osirotela je ostala drobna deca, Branko, Milen-

ca in Desanka, ki niti ne slutiti, da se poslavlja zadnjikat od njih skrbni oče-reditelj.

Krsto so vzdignile življenja polne roke bratov Orjunašev, da jo ponese tja od koder ni vrnitve. Pred odprtim grobom je završil obred g. mestni župnik dr. Arnejc, nakar so se poslovili od pokojnika zastopniki občinskega odbora, Sokola in Orjune. Globoko potrti so naglašali vsi govorniki velike zasluge pokojnikove na nacionalnem kulturnem in gospodarskem polju. Z njim izgubi Orjuna svojega nenadomestljivega predsednika in najpožrtvovalnejšega člana. Sokol svojega podstaroste, občinski zastop pa najdelavnejšega odbornika.

Brat Rudl je bil odločna orjunaška osebnost. Poln aglnosti in borbenosti je bil on vedno neustrašno prvi na svojem mestu. Dasi je bil trgovec, ki mu je vedno grozil boj, je on javno in odločno izpovedoval naš evanجيلij. Njegova soproga je kumica orjunaški zastavi, ki jo je s ponosom istavila na ogled v oknu svoje trgovine. Neustrašno je pokojnik oral ledino in odpiral oči zapeljanemu in nalujskanemu narodu. Dasi rodbinski oče in preobložen gospodarjskih skrbi, je brat Rudl posvetil z vso resnostjo svoje moči tudi naši četniški organizaciji in se vedno udeleževal akcij, vaj in sestankov. Šest dni pred svojo smrtjo se je še udeležil bataljonske vežbe v Polhograjskem pogorju in poln veselja in življenja bodril svoje brate četnike za končni cilj Orjune, za pohod preko provizornih mej, med zaslužjene brate. Danes ga ni več med nami, porušil se je silen steber Orjune. Težak udarec je zadel Škofjo Loko, slovensko in celokupno Orjuno, Mož Rudinovega kova je malo med nami. Bratje posnemajte ga, njemu pa — **Večna mu pamjat.** M.

Hausfriedensbruch.

Pod tem naslovom je prinesla »Cillier Zeitung« 19. t. m. grimdo laži iz Slovenjgradca. Temu se ne čudimo, saj bi v listu »Cillier Zeitung« tudi sicer zamanj iskali resnice o Slovencih. Čudimo pa se tembolj brezprilmeri drznosti slovenjgraških »Nemcev«, ki si upajo pozivati državno pravdnštvo, naj vzame z izjemo dveh deloma resničnih stavkov od začetka do konca zlagan dopis kot podlago za postopanje proti Slovencem. Ako izpustimo iz teh dveh stavkov lažnjiva dopolnila, se glasila:

»Im Gasthofs des H. Schuller waren Sängers und Sängersinnen zu der gewöhnlichen Singprobe zusammengelommen. Das ist der Rest unserer alten »Liedertafel«, die nach dem Umstürze von der Behörde aufgelöst wurde.«

Ta ostanek razpuščenega društva, ki je s svojimi vajami nastopi in s ponečnim hajljanjem po mestu že tolikokrat izzval razburjenje med sicer še premirnimi Slovenci, je izzival tudi na dan članskega sestanka in javnega predavanja naše Orjune. V dušah mladih in starih nacionalistov raznih političnih strank so še odmevale resne, stvarne in za Jugoslavijo in kralja navdušujoče besede govornika, ko so začeli mirno se razhajajoči zborovalci izzivalno nemško petje, ki se je razlegalo po mestu skozi odprta okna Schullerjeve gostilne.

Hoteč se prepričati, poje li slučajno zbrana družba, ali pa izziva namenoma protipostavno organizirana družba »Liedertafel«, vstopila dva Orjunaša v hotelsko dvorano. **Grda laž, ki ima namen zavesti državno oblast na napačno sled, je trditve v »Cillier Zeitung«, da sta udrta v privatno stanovanje, Hotelska dvorana, kjer so se pred razpuščenem nemških društev vršile javne prireditve in kjer sede čisto gostje, ki jim streže gostilniško osebje proti plačilu z jedlo in pijačo, menda vendar ni privatno stanovanje gospoda Schullerja!**

Sele, ko se je začelo iz gostilne surovo kričanje g. Schullerja nad mirno vstopivšima Orjunašema in je obstojala nevarnost, da ju pevski zbor pomnožen z navzočimi Nemci iz Wien-a dejansko napade, so vstopili v gostilno še ostali Orjunaši.

Domačih in tujih članov v krojih je bilo na zborovanju 6 + 2 (na razpolago nad 50 prič). Izmed njih ni bil niti eden najmanj oborožen. Druga grda laž je torej trditve dopisnika v »Cillier Zeitung«, da jo primarsiralo takoj po vstopu prvih dveh oboroženih, še 20 do zob oboroženih Orjunašev v krojih.

Ko je Schuller priznal, da poje »Liedertafel« vsak teden in da so se tudi ta večer zbrali k redni pevski vaji, je bil opozorjen, da je to protizakonito napram oblasti, napram Orjuni pa nesramno izzivanje. Po petminutnem prekanju so pevci z Orjunaši vred mirno zapustili gostilno in šli vsak svojo pot. Tretja debela laž poleg še mnogo drugih laži dopisa v »Cillier Zeitung« je trditve, da je na cesti čakala še ena »Aktionsabteilung« Orjunašev, ki so napadli dva pevca. (Aktijski oddelek šteje najmanj 10 do 12 članov, torej je moralo biti na cesti vsaj še toliko četnikov).

Kakor so napravili Nemci iz 8 neoboroženih Orjunašev 2 + 20 + 12 torej 34 od nog do glave oboroženih četnikov, iz gostilniške sobe pa privatno stanovanje sicer ne baš skromnega g. Schullerja, tako je zlagano tudi ostalo poročilo, posebno ono o »Schädeleinhauen« in »aus dem Fenster werfen«. Pa tega zadnjega jim ne zamerimo, saj so celih pet minut soglasno zatrjevali, da ničesar ne razumejo, ker se ne govori nemški.

Razumljivo je, da se je med tem zbralo na ulici precej radovedne-

Zahtevajte vedno

„GAZELA“ MILO!

žev. Še bolj razumljivo je, da se je našel med njimi pošteniak, ki je poplačal klic (menda krojača Unterbergerja): »Auf biks Orjuna, ich bin ajn tajčer« z žal prerahlo brco.

Z ozirom na opazke pod črto dopisa v »Cillier Zeitung«, tičočih se raznih paragrafov ter pravic in dolžnosti državljanov, spomnimo uredništvo in naše Nemce na pravice, ki so jih uživali vaši sodržavljanji Slovenci na lastnih tleh v Brežicah, Ptuj, Celju, in Ljubljani leta 1908. Grob Lundra in Adamčiča govori o tem glasno. Opozorimo tudi na množico koroških beguncev, ki

so menda iz gole hvaležnosti do avstrijske naklonjenosti morali pustiti v Avstriji svoje imetje in so prišli na pol nagaj v Jugoslavijo oznanjvat »ljubezen« in »pravico«, ki so jo deležni naši bratje Slovenci v Avstriji še danes.

Glede ugodnega, pravičnega in zadovoljivega stanja narodnih manjšin v Avstriji vprašajte slovenjgrški Tali-Nemci in »Cillier Zeitung« n. pr. Grafenauerja, ali pa gospo Arnoldovo v Slovenjgradcu, ki je dobila nedavno od Volkswchrovca z bajonetom rano v prsi.

Načrt programa Orjune.

(Dalje.)

Jugoslovanstvo.

Jugoslovanstvo, ki se je javljalo posebno pri Hrvatih, je pomenilo in še danes pomenja samo rasno sorodnost in kulturno zajednico Srbov, Hrvatov, Slovencev in Bolgarov. Dosedaj se ni obstojal in tudi še ne obstoja jugoslovanski edinstveni politični program. V kolikor se je hotelo kaj takega napraviti pa je bil vsak tovrstni poizkus prepoben z avstrijsko imperialistično politiko. Današnji tovrstni poizkusi pa se razlikujejo od prejšnjih samo v tem, da so SHS imperialistično-separatistične koncepcije. Vedno so bili ti načrti, kakor tudi še danes romantični in utopistični. Važneje je, da jugoslovanstvo preteldih vekov, kakor tudi ono starih političarjev, ki ne spadajo več v naš vek, predpostavljajo dovršeni proces diferenciacije južnoslovanskih plemen; tako, da se ta javljajo po tej jugoslovanski ideologiji, kakor štirje povsem izgrajeni in specifično različni narodi, združeni med seboj samo s sentimentalnimi spomini na blede preteklosti in neutrujenimi sanjarjenji o negotovi skupni bodočnosti. Vsled tega, ker se ne morejo vzdržati sami, so slovenski in hrvaški separatisti razlagali in promovirali idejo jugoslovanstva solidarnosti; to je medsebojne pomoči etnično razedinjenih Slovencev, Hrvatov, Srbov in Bolgarov. Vse to pa ne v cilju stajljanja v novo enotno etnično celino, nego samo v podkrepljenje plemenskih značajev in sporednega razvijanja posebnega slovenskega, hrvaškega, srbskega in bolgarskega separatizma. V kolikor je že to teoretično pogrešeno, v toliko je praktično naravnost uničevalno. Kajti na taki podlagi ni še bil nihče nikoli in tudi v bodoče nikoli ne bo ustvarjal realni politični program za konkretno politično organizacijo. Vse to iz povsem naravnega razloga, ker ni mogoče zamisliti niti fizične teritorialne meje, niti psihične granice, ki bi delila rasno, etnično in nacionalno eno pleme od drugega. Umetne meje zgrajene na zgodovinskih pergamentnih pravih, političnih in kulturnih tradicijah, morejo samo storiti še obupnejše poglede na bodočnost, kakor je bila že itak

krvava in temna preteklost razbitih, razdrobljenih in zasužnjenih jugoslovanskih plemen.

Na drugi strani objemljejo jugoslovanski ideologi, ki se največ pojavljajo med Srbi, v kolikor se ti popolnoma ne strinjajo s separatističnimi Jugoslovanji v želji, da ostane naše narodno edinstvo i v bodoče vprašanje, prepuščeno rešitvi toku časa, to je brezkončni evoluciji, katero pa baš oni onemogočujejo s svojo imperialistično gesto v ti takozvani »politični Jugoslaviji« v državne meje že tudi Bolgare. Pri tem pa, ali pozabljajo, da proces popolnega stajljanja Srbov, Hrvatov in Slovencev še ni končan in da še naš narod ni prišel do skupne zavesti in edinstvene volje (kar bi ga na vsak način obtežilo samo kot jugoslovansko nacijo), ali pa vidijo baš v tem preranem pristopu Bolgarov jamstvo za podaljšanje plemenskih razlikovanj, ki bi šla po njihovi prikriti nameni v prilog plemenske hegemonije. To je nasilen prenos vseh oseb in enega plemena na ostala plemena in to brez obzira, da li so te osebine nacionalne ali ne, kakor tudi ne glede na to, če imajo zato potrebne pogoje, da postanejo skupne vsem plemenom.

Navzlic tem težnjam razvojnega separatizma z ene in imperialističnega hegemonizma z druge strani, ki povzročata kot nujno posledico povsem si nasprotno »plemenske nacionalizme« (ki bi se v sporedni liniji sestali šele v neizmernosti!) zahteva program integralnega jugoslovanstva napram večni borbi in združevanju manjših plemen proti večjim, jasno in odkrito stopljenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno edinstveno nacijo, ki bo potem šele prešla na dalnje delo združevanja v krepko celino z Bolgari.

Bolgari so Južni Slovani. Toda danes vodi njihova državna politika v povsem nasprotni smeri od naše jugoslovanstva. Obilne primese tujih elementov preprečujejo, da se ni proces stajljanja Bolgarov z nami pričel in izvršil istočasno z onim, ki je pri Srbi, Hrvatih in Slovencih že v stanju izvrševanja. To vprašanje je torej treba prepuščiti času in

delu po načrtu, ki bo premišljeno odstranjevalo in prešlo zapreke, ki danes onemogočujejo združenje z Bolgari.

Posebno macedonsko vprašanje ne obstoji. Macedonija je jugoslovenska. Macedonsko narečje tvori prehod od srbo-hrvaškega k bolgarskemu, kakor tvori kajkovski dialekt prehodno narečje k slovenskemu. In kakor sta Bosna in Hercegovina med Srbi in Hrvatih, a Prekmurje, Medjimurje, Istra in obmejni kraji med Hrvatih in Slovenci, tako mora postati tudi Makedonija, ne žarišče neuglasljive krajinke krajevne mržnje, nego sveti žrtvenik pomirjenja, ne zid, ki nas razdvaja v dvoje, nego most, ki spaja in vodi k srečnejšemu življenju v Veliki Jugoslaviji.

V imenu Jugoslovan je izražena brez ozira na filološke momente takšna zavest in hotenje edinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki je tudi prepolna volje za združenje razenotenih jugoslovanskih plemen.

Zunanja politika.

Jugoslovanstvo narodnostne meje so mnogo širje od državnih. Meje narodne države se morajo kriti z narodnimi. Niti ena tuja država, kakor narod nimata pravice pridržati, zahtevati, prisvojiti si ali odtrgati zase niti enega dela naše zemlje. Najsi se potem to nasilno odvzema, ni izvršiti že v imenu dinastičnih, državnih, kulturnih tradicij ali pa v imenu imperializma, stratežičnih in

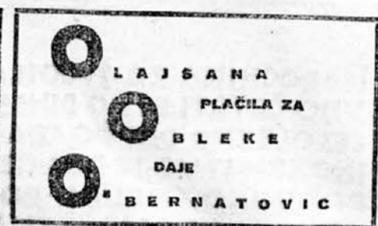
gospodarskih koristi. Tudi naš narod ima pravico biti ves in popolnoma svoboden in ujedinen v svoji neodvisni narodni državi, ki mora obsegati vse zemlje, kjer ta narod živi v večini. Tujega ne maramo, a svojega ne damo. Temu, kar nam je bilo s silo ali po krivici odtrgano, se pa nikoli ne bomo odrekli.

Predpogoj za izvrševanje prava narodnih manjšin je, da te spoštujemo suverena prava jugoslovenskega naroda in njegovo državo ter da ima reproduciteto v tujini, v kateri žive naseljeni Jugoslovani. V ostalem zahtevamo ravnopravnost vsakega poedince pred zakonom v vseh državah.

Ne pozabljajoči na to, kar je bilo že rečenega o Bolgarih, mora biti naša zunanja politika v prvi vrsti usmerjena li kar najbolj intenzivnemu sodelovanju z ostalimi slovanskimi državami; nato pa z vsemi državami civiliziranega sveta. Vse to sodelovanje pa se naj vrši v cilju hotenja izgraditve nove osnove za miroljubno znosnost in človečansko sodelovanje nad narodnimi državami.

Velika Jugoslavija je najmerodajnejši činitelj reda, dela in miru na Balkanu, teh osnovnih pogojev, da postane jugoslovanski narod plodovit proizvajalec in zgodovinski posrednik pri izmenjavanju kulturnih in gospodarskih dobrin med Azijo in Evropo.

(Dalje prihodnjic.)

— takrat tovariši sodrugri, boste zopet lazili okoli nas ter prosili zaščite, kot ste jo že!

In sedaj gospodje, trkajte se zopet na Vaša podla prsa, češ, mi smo nedolžni, le delavci sami so »barabe«, če počenjaajo teror. Seveda, če bi pa teh »barabe« ne bilo, bi pa tudi razni gospodje živeti ne mogli, ker se poštenega zaslužka boje.

Vedite pa gospodje zaupniki, da se že krči orjunaška pest, ki Vas bo temeljito poučila, da so časi terorja nad Orjunaši v Sloveniji minuli! Kajti vsaka sila do vremena! Orjunaški mlini meljejo počasi, ali tem gotoveje.

Iz Prevalj. Naj se pokažejo širši javnosti razmere, katere vladajo tu pri nas v Prevaljah. Dasi je že sedmo leto po prevratu, še vedno prevladuje nemščina najs bo na cesti, v trgovinah ali v gostinah. Močno je zrastlek greben tukajšnjim Nemcem raznim Zimmerlom, Stefanom itd., kateri nikakor ne morejo pozabiti blaženih časov iz pokojne Avstrije, naj omenim samo gostilno Ahac, iz katere vsak dan in pozno v noč odmeva nemško prepevanje omenjenih gospodov, katerim se večkrat pridružijo celo naši državni uradniki.

Se en prizor na kolodvoru v Prevaljah. Z vlakom iz Avstrije se pripelje mlad duhovnik, sin slovenskih staršev, kar že dokazuje njegovo ime in učiteljica iz Prevalj. Seveda pa morata švabčariti, saj se drugače mogoče ne razumeta. Taki ljudje naj potem vzgajajo mladino v narodnem duhu?

Naj to zadostuje za enkrat!

Dopisi.

Jesenice. Kako rešujejo delavski zaupniki socialni problem, nam v prav svitli luči kaže prezirana družba, ki je od 26. na 27. v jutro okrog 1/23. ure iz »Delavskega doma« na Savi, podila svoje stanovske kolege tovarniške delavce, jih kamenjala, pobljala na tla in teptala. Ta krasen nastop kaže vso globino moralne vzgoje tukajšnjih od tovarne plačanih delavskih zaupnikov, ki lenarijo cele dneve, ščuvajo delavstvo med seboj ter mu na ta način njegovo že itak bedno stališče še otežkočujejo.

Gorje vam, bratje v trpljenju in borbi za vsakdanji kruh, ki nas hočete pobljati po cestah in ki vplijete, da boste vse, delavske Orjunce, pobili. Spominjamo Vas samo na lansko redukcijo, ko so Vaši rdeči zaupniki mirno dopuščali »čiščenje« Vaših vrst, ko so se s prezirrom obračali od Vas, ki ste s celimi družinami frčali na cesto. Takrat Vas niso poznali. Danes, ko zopet služite, Vas pa ponovno vodijo, izmzgavajo in polnijo z Vašimi težko prisluženimi dinarji svoje lenne trebuh.

Oriuna je bila, ki se je ob lanski redukciji energično zavzela za Vas vse brez razlike politične pripadnosti! V zahvalo pa jo letos, ko je minula najhujša Vaša doba kamenjate, izživite, in ji napovedujete poboje na vseh koncih in krajih.

Mi vemo, da so tega krivi Vaši delamrzniki delavski zaupniki, ki so

plačani od kapitala samo zato, da izpodkopavajo Vašo moč in da Vas tirajo v moralno kakor tudi socialno propast. Povemo Vam pa, da z nasilji ne boste prav nič dosegli! Nasprotno, ko pride zopet kriza in ko se bodo Vaši zaupniki po raznih pisarnah trkali zopet na prsa: »oh gospod, oprostilo naj, ampak jaz moram zagovarjati vsako barabo«

LISTEK.

A. V.:
Caporetto.
 (Vlečki iz knjige polkovnika Daskalovića: Caporetto.)
 (Nadaljevanje.)

Poročilo generala Krausa o pripravah za ofenzivo pri Koberidu.

O stanju v avstrijski vojski, ki je bilo navzlic slabim razmeram v katerih je živel tedaj avstrijski vojak, dokaj boljše kot v italijanski, priča sledeče poročilo generala Krausa, o pripravah avstro-nemške vojske za napad na italijansko obrambeno linijo.

»Dne 17. septembra sem se javil komandantu jugozapadne fronte v Maribou.

V početku sem bil podrejen komandi X. armije v Beljaku, ki je imela nalog oskrbeti materialno stran priprav moje grupe. Izgotovila je bila že tudi zame operativni načrt, katerega pa sem jaz že prinesel s seboj za svoj odsek, skupno z odsekom za delo.

Poznal sem Bovško kotlino in vedel, da imajo preko nje Italijani zgrajene tri linije, od kojih se je skrajna nahajala na naložjem delu te doline pri kraju Pod čelom. Zna-

no mi je bilo tudi to, da imajo i pod Stolum svoj položaj.

V slučaju, da bi se Italijanom posrečilo pravočasno po izgubi prve linije v dolini, zasesti svoje položaje na Stolu, potem bi bil vsak poizkus predora iz doline brezuspešen. Vsled tega je bila moja namera, da prodrem s tolikim naložem v dolino, da bom predrl vse tri linije z enim samim udarcem ter se prebil prav do Stola. Kajti odločilni uspeh je bilo mogoče doseči edino le na ta način. V borbi po planinah levo in desno od Bovca bi potreboval mnogo več četa in časa, kakor pa mi je bilo obojega stavljeno na razpolago.

Resnica je, da ta moj načrt ni niti zdaleka odgovarjal predvojni taktiki. Boriti sem se moral baš vsled tega načrta z mnogimi, ki se niso mogli z menoj sporazumeti. Sam načelnik štaba jugozapadne fronte je bil vsled tega mojega načrta zelo iznenaden, posebno pa še, ker sem potreboval za njegovo izvršitev kar največ težke artilerije.

20. septembra sem dospel v Kranjsko goro, ki je bila sedež mojega 3. štaba. Takoj drugi dan sem se javil komandantu XIV. armije v Kranju. Z armijskim načelnikom štaba smo še ponovno premotrili nalogo armije. Takoj mi je že ob tem obisku izjavil načelnik armije svoje nezadovoljstvo nad načrtom,

da se bo prodiralo samo do Tagliamanta. Dejal je, ako se že nekaj stori, tedaj je treba težiti za nečem popolnim. To je bilo v tem slučaju prodiranje do Adize.

Vrhovna komanda pa ni imela namena prodirati dalje kakor do Tagliamanta. Radi tega tudi niso bile armije primerno oskrbljene s pontonskim materialom, niti s primerno množino prevoznih sredstev, ki bi omogočila nadaljne operacije. Zato je bila le zasluga nižjih komandantov, da je bilo prodiranje izvršeno mnogo globlje, kakor pa je bilo prvotno zamišljeno.

Razgovarjal sem se tudi s Krafom o eventualnih italijanskih protiakcijah. Mišljenja je bil, da se bodo Italijani ustavili istočno od Cedada in napravili novo fronto z levim krilom okoli Monte Juanesa. V tem slučaju je bila moja naloga to krilo obkoliti in napasti.

21. septembra sem odšel v postojanko, da si podrobno ogledam italijanske linije. V ta namen sem bil na armijskem opazovališču »Svinjak« istočno od Bovca. Ogrmne strmine in gore so napravile na mene zelo velik utis. Bilo mi je težko pri scu, ko sem pomislil na težave svoje naloge. Stranska dolina je ležala pred menoj; desno veličastne strmine pečinstega Kauina, Lopa in Rombona, ki

se dvigajo 2600 metrov absolutne višine, ali relativnih 1800 metrov nad dolino. Levo pa je bila strma in pečnasta, redko pogozdena stran Polovnika, ki se dviga relativnih 1200 metrov nad dolino. Pod menoj pa se je vila globoko v dolini Soča in pot, ki se je izgubljala v kilsuri pri Pod čelom.

Tam doli globoko v dolini morajo prodreti moji batalioni v enem naložem vse do Stola.

Na pobočju Rombona bi bilo težko najti Italijane, zato jih bom poiskal v dolni. Armijski opazovalec me je opozoril na temne pege, ki jih je bilo moči opaziti po strmih pobočju Rombona. Bile so to velike line za cevi topov, ki so jih Italijani skrili v skalo vsekane kaverne. Ti topovi so imeli nalogo preprečiti nadaljne napredovanje sovražnika, ki bi morda prodrl v dolino. Bilo jih je vsega skupaj okoli 70 do 80.

V teh topovih sem videl največje nevarnost za mote prodirajoče čete. Kajti nič ni hujega kakor biti izpostavljen bočnemu ognju, proti kateremu se ni moči braniti. Dejstvo teh topov je bilo potreba na vsak način paralizirati. V ta namen sem ukazal, da mora na vsako lino streljati vsaj po en naš top, kojega edna naloga je bila neprestano ob-streljevati to lino.«

Italijanske priprave za ofenzivo.

Opogumljeni vsled uspehov v XI. soški ofenzivi so Italijani, ki so že mislili, da se jim je zasmejala vojna sreča, pričeli s pripravami za XII. ofenzivo, koje namen je bilo prodreti najmanj do Trnovskega gozda in odriniti Avstrijce na Krasu ter se nato kolikor mogoče približati Trstu, ki jim je ležal skoro tik pred nosom. Vsled svoje stare obnavljajoče taktike pa so to ofenzivo, ki bi se imela vršiti sredi septembra, prestavili na konec septembra.

Med tem pa je bil vojaški duh, ki je zlezal pogumnim Italijanskim herojem v glave, že spuhel. Namesto njega pa je pričela pridobivati med njimi vedno bolj in bolj na obsegu neka tih groza pred nečim strašnim, ki se je pripravljalo za avstrijsko fronto. Vojaki sili že bojevanja so pričeli godrnjati. Disciplina, če je sploh mogoče govoriti o njej v italijanski vojski, ji je o nepoznamem pojmu od dne do dne zelo plahnela. Množile so se dezertacije, upori in nek defetizem, ki je bolj in bolj objemal vedno širše plasti vojske.

Kupujmo in podpirajmo izvrstno Kolinsko cikorijo domači izdelek.

Iz Čakovca. (Medjimurje).
 U strah natjerani cionisti. Kako se vlasti u Čakovcu slabobrine da dadu tome gradu jugoslavenski karakter uvadjanjem naših jezika u javni život, to su madžaroni in madžarizirani židovi već suviše digli glave.

Ovi se potonji združili u cionističko organizaciju, za koju neznas da li je madžarsko-nacionalna ili židovsko-nacionalna. Da li im je milija Magjarska ili Palestina. Oni prednjače u madžaroniziranju, švabčarenju, čuješ ih svuda, pa neznas da li si u Jugoslaviji, Pešti ili Beču. Biće da u »Jugoslovenskom Jeruzalemu«.

Dne 15. VII. prirediše ti cionisti Herzlovu proslavu. U dvorani židovske bogostovne općine, koja je ujedno i njihova društvena prostorija, sakupilo se oko 200 židova što muških, što ženskih. — Kako se već njima dolikuje, počela je ta proslava madžarskim predavanjem njihovog rabina. To bude dojavljeno komandantu medjimurskog bataljionskog okruga Orjuna bratu Anti Wächtersbachu, koji je skupio još petoricu četnika, te pošao na lice mesta. Govorilo se tu o progono židova sa strane nacionalnih država te organizacija, kako se oni nedadu proganjati, zatim o nekom delu, koje da je provedeno na najlepši njemački jezik (!) i još koječemu. Dakako sve ovo madžarskim jezikom.

Kako je bilo u dvorani ženskih lica, htio je brat bataljionski, da čitovu stvar reši čim hitnije. — Pošao je stoga sam u dvoranu i pristojno zamoli govornika, da prekine s magjarskim predavanjem jer smo na jugoslavenskom tlu, pa bi bilo uputno, da se javna društva služe kojim od jugoslavenskih jezika. — Kada mu je rečeno da nema prava moliti, tada je naprosto zahtevaov to.

Toda se našlo nekoliko junaka cionista i tvorno napadnuše brata bataljionskog, te ga htjedoše silom izgurati napolje. (Zaista junaštvo. Jato na samež).

Nu u žao čas! Zaboraviše da se Orjumaši znadu i braniti. Brat je bataljionski mirno i hladnokrvno držao navalu, pa su četnici pozvani poklikom »napred« ušli u dvoranu, da stanu u obranu svom napadnutom starešini. Kratka navalu i židovski se junaci našli o zidu. Nastala cika, vika, padanje u nesvest i skakanje kroz prozore.

Brat Wächtersbach prem je bio prvi napadnut, ipak je radi ženske publike, kojom je osobito zavladala panika zatomio svoj gnjev, pa da zapreću veću nesreću i zaštititi ženske, zapovjedi gromko »Mir!« U tren oka se smiri sve.

Brat bataljionski zahtjeva ili ispražnjenje dvorane, ili garanciju, da će se saoo program izvaditi isključivo hrvatski, što mu je vodstvo s govornikom na čelu najspremnije zagarantovalo. I tek nakon dugog vremena usudili se bjegunci povratiti. Nu proslava im nije išla više u tek. Svršili jo brzo.

Drugi dan bila su ta gospoda medjutim silno jaka — na jeziku. Kako se iz svih znakova vidi, spremaju bojkot na naše trgovce i obrtnike, te zahtjevaju otpust članova Orjune iz službe.

Jadna li vam majka! Zar mislite da je Čakovec uistinu »Jugoslavenski Jeruzalem«? Zar mislite da je vaš novac svemoćen? Varate se! Gorko! Zar neznate da živite od krvavog znoja našega naroda? A kade taj narod više neće htjeti da se za vas znoj? Što onda? Čuvajte se! Orjuna će uvek bditi nad vašim madžarsko-židovsko-cionističkim pokretom, zaviriti će sve vaše makinacije i ovisno je samo od vas da li će biti mir, ili će biti ova lekcija tek predigra. Kako želite?

Naš pokret.

Ljubljanska oblast.

Mestni upravni odbor Orjune Sv. Peter-Vodmat. Vrazov trg št. 4, I. nadstr. Št. Peterska vojašnica. Soba 48 v Ljubljani.

Zbraja za svojo knjižnico razne knjige. Vljudno se obrača do vseh bratov, sester in Orjuni naklonjenega občinstva s prošnjo, da vsak po možnosti pripomore do čimprejšnjega uresničenja iskrene želje do lastne knjižnice. Z darovanjem kakoršnihkoli knjig, katere vam ležijo nerabljene v predalih, morete mnogo koristiti izobrazbi in zabavi članov Orjune Sv. Peter-Vodmat.

Rakek. Mestni četniški odbor priredi v nedeljo, dne 2. avgusta 1925 propagandni pešizlet v Gralovo. Pri tej priliki se vrši formiranje Snežniškega bataljona. Zato se pozivajo vsi četniki Orjune Logatec, Hotederšica, Planina, Cerknica in Startirg, da se tega izleta polnoštevilno udeležijo. Udeležba za četnike obvezna, v kroju, civilisti z znakom. Zbor ob 2. uri popoldne pred kolodvorom na Rakeku.

O vsem tem je bil Čakovna dobro poučen, kakor tudi o nameri združenih centralnih sil. Vsled tega je ukazal italijanski vojski, naj prenehajo s pripravami za ofenzivo in prične misliti na defenzivo proti morebitnemu napadu sovražnika.

To pa je povzročilo že v itak zbegani italijanski vojski še večji strah in nervoznost, ki je zajela vse navadno moštvo, kakor oficirski štab. Pričela so se velika premikanja čet, ki jih je bilo potreba pregrupirati za defenzivno vojno. Premenjemale so se artiljerijske opazovalnice, sklonišča za strojnice, telefonsko in telegrafsko omrežje.

Ker je bilo to treba vsled naglo se bližajoče avstro-nemške ofenzive hitro vse izvršiti, se je od dne do dne bolj lačala konfuzija v italijanski vojski, ki ni izvršila te defenzivne pregrupacije tako, kakor bi jo sicer morala.

Te napake so bile zopet krite z izborno izgrajeno obrambeno linijo, ki se je delila na tri obrambene črte, katerih vsaka je bila proti avstrijskim utrjenim postojankam naravnost trdnjava, koja je bilo skoro nemogoče zasesti. Najslabše je bil utrjen del fronte pri Kobaridu, kjer sploh ni prišlo skoro po IV. soški ofenzivi do nikakih večjih bojev, tako da je služila ta fronta Čakovnu kot skladišče. Iz katerega je čr-

Radi nujne potrebe formiranja bataljona še enkrat pozvilje odbor na polnoštevilno udeležbo.

Mestni četniški odbor.
Vsem organizacijam bomo poslali glasom sklepa Kongresa eno ali dve brošuri podpredsednika Direktorijuma br. Nike Bartulovića: »Od revolucionarne omladine do Orjune«, ki jo mora prečitati sleherni naš član. Knjižica ima 127 strani in stane navzlic finemu papirju in izborni opremi samo 15 Din. Dobliva se pri Tajništvu Oblastnega odbora Ljubljana in Maribor.

Gradac v Belkrajini. V soboto, dne 25. t. m. je obiskal našo organizacijo brat Radovan Prosenec, delegat Oblastnega odbora, ki je izvršil pregled dela tukajšnje Mestne Orjune. Ob tej priliki se je vršil članski sestanek, katerega se je udeležilo lepo število članstva v novem lokalni Mestne Orjune, ki ga je stavil brezplačno na razpolago naš brat Julij Mazelle st. Ker je prevzel dosedanji mestni predsed-

pal ojačanja za ostale dele soške fronte mrzlično utrjevali in preurejane tej fronti nekako veselili ofenzivo in govorili, da bo IV. korpus, ki je imel zasledene te postojanke šele sedaj stopil z Avstrijo v vojsko.

Vsled bližajoče se avstro-nemške ofenzive so pričeli tudi ta del fronte mzično utrjevati in preurejvati, ker so bile stare utrdbe zgrajene čisto brez vsakega taktičnega načrta. Navzlic temu pa ni bilo več mogoče popraviti vsega zamujenega.

V splošnem so bile italijanske fortifikacije za ugodnost in udobnost vojakov kar najbolje zgrajene. Odgovarjale pa niso vojaškim zahtevam. Italijani so se pri grajenju postojank izkazali kot imenitni zidarji, toda kot zanič vojniki, ker so bile njihove fortifikacije lepe za oči, a slabe za braniti.

Velik zaveznik Italijanov pa je bil tudi teren, ki je bil za napadalca zelo neugoden. Ogloboke doline in strme gore so zavirale naglo prodiranje ter pravilno utrjene ter z vojniki branjene skoro nudile garancijo, da je ni vojske, ki bi mogla tu prodreti. Poleg tega je bil napadalec vsled terena prisiljen napadati samo v gotovih že v naprej lahko slutnih smereh, ki so bile vse izpostavljene križnemu ognju.

(Dalje prihodnjič.)

nik brat Jeršinovič funkcije četnega komandirja je vstopil na njegovo mesto dosedanji blagajnik brat Julij Mazelle ml. Dosedanji odbor Mestne Orjune se je spopolnil s kooptacijo nekaterih odbornikov ter se je pri tem oziralo na želje članstva. Sestanek je otvoril J. Mazelle st. in pozdravil zbrane Orjunaše kot župan občine Gradac. V krepkem govoru je očrtal nalogo nacionalistov in jih vzpodbujal k vztrajnemu delu za doseg cilja naše ideje. Nato je podal brat Prosenec poročilo o razvoju nacionalističnega povojnega pokreta, razložil podrobne naloge Orjune in dolžnosti članstva. Obema govoroma je članstvo navdušeno pritrjevalo. V imenu O. Č. O. je izvršil brat Prosenec še zaprisego naših četnikov. Svečani trenotek je napravil na vse zbrane najgloblji utis.

Sobotni večer je pokazal dosedanje delo Mestne Orjune Gradac, katerega ima dovolj izgleda, da se v kratkem času razvije v eno najmočnejših organizacij.

Sestanek ženske sekcije Št. Jakob-Krakovo-Trnovo je prilično še dokaj dobro izpadel, najsi so članice zbog nekkih notranjih nesporazumljenj pokazale za delo malo manj zanimanja, kakor je bilo to doslej pri njih običaj. Vsled tega je bil na sestanku izbran tudi za začasnega upravitelja žeske sekcije br. Zvonko Satler.

Poverjeništvu Trebnje je obiskal br. Prosenec in konferiral s tamšnjimi funkcionarji pripravljalnega odbora, ki je sklenil reducirati število članov in zadovoljiti kvalitativnemu principu, ki ga je postavil za cilj orjunaških organizacij

Mariborska oblast.

OKROŽNICA.

Dne 15. avgusta 1925 se vrši v Šmarju pri Jelšah zlet vseh Orjun mariborske oblasti. Pozivljamo vse M. O. in P. O., da ukrenejo potrebno, da bode udeležba veličastna. Člani in članice, kateri imajo kroj, se morajo udeležiti v kroju. Organizacije, katere imajo prapore, se morajo udeležiti s praporom. Vlak se odpelje iz Maribora zjutraj ob 4. uri 57 minut, in sicer je to navadni jutranji osebni vlak v Ljubljano. Organizacije, ki ne ležijo ob progi Maribor-Celje, se morajo odpeljati tako, da dobijo zvezo s tem vlakom ali pa se odpeljati že prejšnji večer. Izstopi se na postaji Grobelno. Prošnja za polovično vožnjo je vložena in bo številka rešitve objavljena v »Orjuni«. V slučaju ugodne rešitve se kupi celi vozni listek do Šmarja pri Jelšah, kateri velja potem tudi za nazaj. Obratno je

Sestanek Orjune Pragersko. V četrtek 23. t. m. ob 20. uri se je vršil na Pragerskem sestanek članstva tamkašnje Orjune, na katerem je govoril oblastni politični tajnik brat Radivoj Rehar o programu našega pokreta, o aktualnih vprašanjih itd. Sestanek je uspel čisto dobro.

Sestanek v Ptuj. V petek 22. t. m. je obiskal politični tajnik br. Rehar Ptuj, kjer je zvečer govoril na članskem sestanku v »Narodnem domu«. Sestanek je vodil predsednik M. O. brat Vošnjak. Orjuna v Ptujju sicer polagoma, toda uspešno napreduje. Ustanovila sta se v zadnjem času tudi tamburaški in pevski odsek.

Sestanek članstva v Ormožu. V soboto 25. t. m. zvečer se je vršil v Ormožu sestanek članstva. Sestanek je otvoril predsednik M. O. brat dr. Horvat ter podal besedo bratu Radivoju Reharju, ki je kakor drugod na svojih sestankih govoril obširno o vseh važnih vprašanjih Orjune. Po njegovem govoru je brat predsednik v navdušenih besedah pozval navzoče, da z obnovljenim navdušenjem delujejo dalje za razvoj in zmago orjunaške misli. Obenem se je zahvaljal tudi bratu Reharju za njegova izvajanja.

Novo poverjeništvu Ritmerk pri Veliki Nedelji. V nedeljo 26. t. m. popoldne je posejil brat Radivoj Rehar Ritmerk pri Veliki Nedelji, kjer se je ob tej priliki ustanovilo novo poverjeništvu. Določilo se je, da se bo tekom avgusta vršil ustanovni občni zbor nove Orjune Ritmerk, ker bo do takrat vpisanega že dovolj članstva.

Nova Orjuna Sakošak. V nedeljo 26. t. m. zvečer se je v Sakošaku pri Jurševcih vršil sestanek naših somišljenikov, na katerem je

Oblastni odbor. Ustanovljena je bila tudi ob tej priliki samostojna četniška sekcija za Trebnje.

Sestanek v Mirni je obdržal br. Prosenec, ki je kontroliral delovanje te organizacije. Sestanek ni bil zbog neprikladnega časa in nepopolne izvestiljske službe tako obiskan, kakor bi sicer moral biti. Na sestanku je bila sklenjena reorganizacija četniške sekcije in izvršen načrt za njeno delovanje v Mirnski dolini. Razpravljalo se je tudi o načrtu za razvitje prapora dne 6. sept.

Krmelj pri Št. Janžu. Ob priliki sestanka članstva Mestne Orjune Mirna dne 23. Julija se je pokazala potreba po ustanovitvi samostojnega poverjeništvu v Krmelju pri Št. Janžu. Delavstvo tankajšnjih rudnikov je pričelo stopati v naše vrste v tolikšnem številu, da je neobhodna potreba ustanoviti samostojno organizacijo v okraju samem, da je dana možnost vršiti članstvu svoje dolžnosti. Poverjeništvu je izročeno bratu Fr. Knezu na Trati pri Trzišču. Dosedanja agilnost novega poverjenika v vrstah mirenske Orjune nam jamči za sigurne razmah te pomembne rudarske Orjune.

Izlet na Šmarno goro priredi v nedeljo 2. avgusta mestna četniška sekcija Ljubljana za svoje člane, na katerega vabi članstvo vseh ljubljanskih organizacij ter prijatelje našega pokreta. Člani v kroju ali civilu. Odhod ob 6. uri zjutraj izpred »Narodnega doma«. Vrnemo se ob 18. uri čez Ježico. — Rodbine z otroci imajo tudi železniško zvezo, in sicer odhod iz Ljubljane ob 6.43 in prihod v Ljubljano ob 18.55. M. Č. O.

treba javiti O. O. število udeležnikov kakor tudi število onih, kateri reflektirajo na skupno hrano. Spored je sledeči:

Ob 9. uri sprejem gostov, nato manifestacijski obhod po trgu. Na glavnem trgu defilacija. Ob 10. uri javni manifestacijski shod na prostem s slavnostnim govorom brata podpredsednika dr. Cazašura. Nato razhod in skupni obed ob 12. uri. Ob 15. uri vrtna veselica. Odhod gostov z večernimi vlaki.

Ker je to prvi oblastni izlet, zahteva orjunaška disciplina polnoštevilno udeležbo.

Vabimo tudi Orjunaše iz drugih oblasti na poset našega izleta.

Eventualne druge podrobnosti bodo objavljene v »Orjuni« med službenimi objavami.

Mariborski oblastni odbor.

brat Rehar obrazložil navzočim program in cilje Orjune. Sklenilo se je, da se osnuje nova Orjuna Sakošak in se je v ta namen izvolil pripravljalni odbor. Občni zbor se bo vršil avgusta. Ustanovi se tudi tamburaški odsek.

Priloge za ustanovitev Orjune v Savcih. Brat Radivoj Rehar se je v ponedeljek 27. t. m. mudil v Savcih pri Sv. Tomažu v Slovenskih goricah, kjer se je tudi že zbudilo zanimanje za naš pokret in je pričakovati, da se v doglednem času tudi tam osnuje Orjuna.

Sestanek v Središču ob Dravi. V ponedeljek dne 27. t. m. se je vršil sestanek Orjunašev v Središču ob Dravi, na katerem je brat Radivoj Rehar obširno poročal o problemih in ciljih Orjune. Za izvajanja se mu je zahvalil brat Jurica Zdravec in izrazil željo, da bi br. Rehar večkrat posejil Središče in predaval o naših vprašanjih. Zanimanje za naš pokret raste tudi v Središču in okolici.

Sestanek v Čakovcu. V torek 28. t. m. je posejil brat Rehar medjimursko središče Čakovec, kjer je zvečer govoril na sestanku član-

OBLEKE

kupite najcenejše pri
JOS. ROJINA
 LJUBLJANA.

stva M. O. Orjune. Naš pokret v Čakovcu in v vsem Medjimurju se lepo razvija. Število organizacij stalno narašča in Medjimurski bataljon je že kompletan. Množi se tudi število krojev. V prihodnjih dneh bo govoril brat Rehar na raznih sestankih po Medjimurju.

Voščeni papir za vse razmnoževalne aparate.
THE REX CO., Ljubljana.

Kronika.

Jezuitsko zaviljanje. Komentar k izjavji prestolniške sekcije je podala večina našega časopisja, tako tudi »Kmetjski list«, glasilo »Zvezce slovenskih kmetov«, ki je znal izkonstruirati iz končnega stavka: »Povzročila pa bo (namreč nova šeparatistična vlada) tudi veliko škodo državi in naciji, kakor tudi nastitiji«, konstatacijo, da je Orjuna proti kralju.

Novopečeni monarhisti okoli Prepeluho-Pučljevega »Kmetjskega lista« prav dobro poznajo naše načelno stališče o osebi kralja, ki ga navzlic praksi naših političnih strank, nikoli ne bo vlačila v partizanske boje. Zato je podiktanje, da leži v tej izjavji naperjena ost proti kralju, zlobnost ali pa perfidnost, ki je od dedičev tradicij nekdanje SKS pač nismo pričakovali. Orjuna je znala doslej in bo tudi vedno v bodoče vedela prav dobro in pravilno ocenjevati početje drugega ustavnega faktorja, kojega ustavnovernosti se imajo razni delodajalci »Kmetjskega lista« zahvaliti, da so pripetjali do vladnih jasl, iz kojih se bodo sedaj bozato nazobali po sedmih letih egiptovske lakote v grenki opoziciji.

Časi se izpreminjajo. Pri aretaciji Stipice Radića je postalo znano vsem Jugoslovenom tudi ime načelnika zagebške varnostne straže Boško Pavlović, ki je privlekel iz mišje rupe na dan vrlega predsednika čudotvorne mirotvorne republike. Moža je tedaj hvalilo in slavilo vse »državotvorno« časopisje in tako tudi ono radikalne stranke. Komaj pa je bil izpuščen iz zapore Stipica Radić, že je moral zapustiti svoje službeno mesto g. Boško in oditi na daljši dopust, po katerem bo prestavljen iz Zagreba. Vse to pa samo zategadeli, ker je vedno dosledno branil in čuval interese Jugoslavije ter imel pri tem tudi dovolj poguma dvigniti v njeno zaščito roko proti samemu Radiću. Najlepše pri vsem pa je to, da ministar, ki je ukazal aretirati Radića, sedi danes v bratskem zagrljaju z njim, dočim pa mora uboga uradniška para, ki je samo verna zakonodavna služba, nositi posledice prejšnjega boja med radićevci in državotvornimi radikali.

V trdnjavo hočejo izpremeniti laški figarji neodrešeno domovino, boječi se maščevanja, ki pride. V ta namen so izdali tudi prošnji akt o utesnitvi lasninske pravice, v zasedenem ozemlju, po katerem je vse Primorje, izvenzji nar občin, proglašeni kot trdnjavsko ozemlje. Prepričani pa naj bodo vrli borci in junaški zmagovalci pri Vittoriju Venetti, da vse te odredbe ne bodo niti za las zaustavile naleta vojske, ki bo prinesla prej ali slej odrešenje zaslužjenim bratom ob modrem Jadrnu in po trdem Krasu.

Vse o. gg. trgovce, obrtnike in industrijalec opozarjamo, da bomo za časa V. ljubljanskega velicesjma izdali

ilustrirano prilogo gospodarskega značaja

povišani nakladi in v barvnem tisku.

Prosimo vse interesente, ki žele biti v isti zastopani, da nam pošljejo tozadevne kličje in ev. novice najkasneje do 20. avgusta t. l. Cene po dogovoru.

UPRAVA.

Književnost.

Korolija-Peterlin Petruška; Jugana, vila najmlajša, Oder 10. zvezek, Cena s poštnino 7.75 Din.
Izšla je po dolgem pričakovanju ta dramska vizija prvega predsednika Direktorijuma br. Mirka Korolije, ki smo jo objavili v prih. številkah I. letnika »Orjuna«. S tem bo močno ustrezno našim podzelskim organizacijam, ki žele privediti ob narodnih praznikih patriočne predstave in druge prireditve.
Prevod je zelo dober in prav lepo odgovarja izvirniku, tako, da

zasluži prevajalec popolno zahvalo. A. V.

Konferenca voznega reda za veleseljem v Lipskem, katera se snido

Naznanilo.

Podpisani vijudno naznanja svojim p. n. gostom in slav. občinstvu da bo **Kavarna Zalaznik** odprta do preklica samo do 8. ure zv. Spoštovanjem **Jakob Zalaznik.**

Vsako leto dvakrat, da uredi ogromni promet za lipski veleseljem, je določila na svojem letošnjem sestanku meseca junija v Bremen, da imajo obiskovalci jesenskega veleselja na vseh železnicah v Nemčiji 33 1/2% popusta.

Poravnajte in obnovite naročnino!

Mi gremo naravnost, ne ozirajoč se na ničvredne malenkosti — rušič barikade separatizma in defetizma.

Mestna Orjuna Škofja Loka naznanja pretužno vest, da je njen predsednik

br. RUDOLF ZIHERL
trgovec

danes nenadoma preminul. Vsa Orjuna tuguje za svojim nenadomestljivim predsednikom.
Škofja Loka, dne 24. julija 1925.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

je najmoderneje urejena ter izvršuje vsa tiskarska dela od najprejstejšega do najmodernejšega. - Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. - Brošure v malih in tudi največjih nakladah. Časopise, revije, mlad. liste.

Okusna oprema ilustrir. katalogov, cenikov in reklam. listov. Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Solski zvezki za osnovne in srednje šole
Risanke, dnevniki in beležnice.

Kdor bi rad hitro kako zemljišče kupil ali prodal, vzel v zakup ali najem, ali dobil hipotekno posojilo, naj se posluži tozadevno oblastveno koncesijonirane posredovalnice **ANTON SIKOŠEK** v Gornji Radgoni, Spodnji Gris, štev. 14

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem tužno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oče in brat

Rudolf Ziherl
trgovec v Škofji Loki

dne 24. julija ob pol 12. uri nenadoma preminul. Pogreb ljubljenega ranjkega se je vršil v soboto, dne 25. t. m. ob 18. uri iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče. Prosimo tihega sožalja.
V ŠKOFJI LOKI, dne 27. julija 1925.

Joško Ziherl, Angela, roj. Soklič, brat. soproga.

Bojko, Milena, Desanka, otroci.

Inserirajte v ORJUNI!

TVRDKA BARBIČ & RADONIČ

veletrgovina z vinom, Sp. Šiška, Celovška cesta 68, vijudno naznanja svojim cenj. odjemalcem, da se je preselila v LJUBLJANO, STARA POT ŠTEV. 9 (poleg Garnizijske bolnice) in se priporoča za nadaljnjo cenjeno naklonjenost.

NAZNANILO.

Naznanjam cenjenim damam, da sem se razstala z mojo družabnico gospo **Zofijo Mahnič-Gorjanč**, ter bom odslej samostojno vodila tvrdko pod imenom

ERNA DJUKANOVIČ, modni salon

Sv. Petra cesta štev. 27. Trgovina se nahaja v istih prostorih, kot prej tvrdka Z. Gorjanč & Co. Modne novitete vedno v zalogi; vsakovrstna popravila, preoblikovanje; cene priznane najnižje. Za nadaljno naklonjenost se priporoča **ERNA DJUKANOVIČ, Sv. Petra cesta 27.**

SLOGRAD

Slovenska gradbena in industrijska d. d. Tel. Inter. 180. Tehnična pisarna LJUBLJANA, Spodnja Šiška, Frankopanska ulica 151.

Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj. Specialteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovod. Zastopa: Patent Dr. inž. Emperger-a za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z litoželeznimi vložki za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, „silo“-mostovih in podobno). Izdeluje: vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov. Parna žaga.

Zahvala.

Ob nenadni in prebriski izgubi nepozabnega soproga, gospoda

RUDOLFA ZIHERL

trgovca in posestnika

izrekamo tem potom iskreno zahvalo vsem onim, ki so na ta ali oni način izrazili svoje sočutje in sožalje, pokojnemu pa izkazali zadnjo čast s tem, da so ga tako številno spremlili na njegovi zadnji poti.

Posebej se toplo zahvaljujem velečastitemu gospodu dr. Arnejcu in ostali častiti duhovščini, dalje gospodu inženirju Kranjcu, predsedniku Orjuna, gospodu županu Hafnerju, Sokolu Hrovatu, gospodu Debeljaku za v srce segajoče poslovljne govore.

Prisrčna hvala pevskeemu zboru Sokola v Škofji Loki za ganljive žalostinke ter vsem Sokolom in Orjunam za častno spremstvo. Istotako srčna hvala vsem darovalcem vencev in cvetja.

Tudi se tem potom zahvaljujem vsem, ki so pismeno ali ustmeno izrazili svoje sožalje, ker mi je nemogoče se vsem pismeno zahvaliti. Stotera hvala vsem!

Škofja Loka, dne 30. julija 1925.

Angela Ziherl, vdova, roj. Soklič.

RADIO aparati. **RADIO** materijal.

Ta aparat stane 750 Din. Sprejem vseh evropskih postaj zasiguran. Elektromaterijal, motorji, svetiljke. PO CENI! **ELEKTRO-COMPAGNY** PO CENI! d. z. o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

Restavracija Ljubljanski dvor

najmoderneje urejena in oskrbovana. Izborna kuhinja. Najboljša domača in inozemska vina. Pristni teran. Vsak dan morske ribe.

ING. DUKIČ IN DRUG GRADBENO PODJETJE

LJUBLJANA BOHORIČEVA ULICA 24

PORTLAND CEMENT

svetovne znamke **„SALONA“ (TOUR)**

iz naše tovarne v „Solinu“ po izjemno nizki dnevni ceni.

„Split“ d. d. za cement Portland, podružnica v Ljubljani.